

1. UVOD

U raspravama o ulozi pojedinca u međunarodnim odnosima prevladavaju dva međusobno suprotstavljena mišljenja, od kojih niti jedno ne može biti potkrijepljeno i potvrđeno jasnim i neoborivim dokazima. Prema prvome, povijest čovječanstva zapravo je rezultat djelovanja nekoličine velikih ljudi, dok drugo promatra povijest kao rezultat djelovanja i posljedica društvenih, političkih i ekonomskih uvjeta i procesa na koja nije moguće utjecati.

Stvarnost i praksa suvremenih međunarodnih političkih odnosa svakako su mnogo složeniji nego što na prvi pogled mogu sugerirati ova dva suprotstavljena mišljenja. U traženju prihvatljivog stava o ulozi pojedinca u međunarodnim odnosima još uvijek nailazimo na mnogo više neodgovorenih pitanja nego prihvatljivih odgovora, što ovu temu i dalje čini predmetom žustrih i još uvijek neokončanih rasprava među teoretičarima međunarodnih političkih odnosa i u sadašnjem trenutku.

Imunitet i privilegije su neophodni zbog legitimne zaštite položaja na kojem se nalaze viši državni službenici. Na primjer, sudija neće biti lično odgovoran za štetu koja nastane uslijed nenamjerne greške u primjeni zakona koju načini tokom suđenja. Djelotvorna zaštita u takvim situacijama je postupak žalbe.

Bilo bi protivno javnom interesu ukoliko bi političari visokog ranga bili zauzeti beskonačnim privatnim parnicama, ili ukoliko bi šef države bio izložen unakrsnom ispitivanju kada god se to nekome prohte. U zemljama u kojima tekovine demokratske tradicije nisu na cjeni nužno je da članovi parlamenta uživaju imunitet kako bi se zaštitili od korumpirane državne uprave. Jednako je važno da imunitet i privilegije budu precizno definisani jer se njima krši princip jednakosti pred zakonom. Imunitet nikada ne smije da predstavlja branu da se korumpirani privedu pravdi.

Dejstvo imuniteta i privilegija treba da prestane kada prestane vršenje funkcije (osim kada je reč o imunitetu za službene radnje preduzete u dobroj vjeri za vrijeme vršenja funkcije). Ukoliko imunitet traje duže od mandata, on ne služi ničemu osim interesima korumpiranih. Aristotelova максима da vremenski neograničena moć stvara tiraniju je lekcija koju su počeli da uče ustavotvorci širom svijeta. Zato se i postavljaju ograničenja u dužini trajanja predsjedničkog mandata. Logično je pretpostaviti da će odlazak sa vlasti u budućnosti usaditi u svakog nosioca javne funkcije misao da će onda kada se to desi biti javno odgovoran za svoje postupke.

U skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine nadležnost za vođenje vanjske politike zemlje povjerena je Predsjedni.tvu Bosne i Hercegovine. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na početku svog mandata utvrđuje opće pravce i prioritete za sprovođenje vanjske politike BiH. Ovim dokumentom članovi Predsjedništva BiH definiiraju načela, pravce i prioritete vanjske politike Bosne i Hercegovine u predstojećem periodu.

Nadležnosti Ministarstva vanjskih poslova odnose se na sprovođenje utvrđene **politike** Bosne i Hercegovine i razvoju međunarodnih odnosa u skladu sa stavovima i **smjernicama** Predsjedništva BiH. U nadležnosti Ministarstva, između ostalog, spada i **praćenje** stanja i razvoja međunarodnih odnosa BiH sa drugim državama, **međunarodnim** organizacijama i drugim subjektima međunarodnog prava i **međunarodnih** odnosa i izvještavanje o tome Parlamenta BiH, Predsjedništva BiH i **Vijeća** ministara BiH.

Ipak, nadležnost MVP-a BiH odnosi se i na zastupanje BiH u diplomatskim **krugovima** i neposrednu komunikaciju sa diplomatskim i predstavništvima drugih država i **međunarodnih** organizacijama koje donose odluke o napretku Bosne i Hercegovine o **uključivanju** u euro-atlanske integracije. Sa tog stanovišta pomenuto Ministarstvo snosi **svoj** dio odgovornosti i obaveza u tom procesu.

U slučaju Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo je tijelo zaduženo za kreiranje **bosansko-hercegovačke** vanjske politike. S obzirom da je Predsjedništvo Bosne i Hercegovine izabrano putem demokratskih izbora to upućuje, barem u principu, na **mogućnost** provođenja demokratske kontrole vanjske politike.

MVP BiH je državna institucija kroz koju se implementiraju odluke, zagovara **politika** i ostvaraju politički ciljevi, definisani od strane Predsjedništva BiH. Administracija **Ministarstva**, koja nije izabrana, ima subordinativnu, nepolitičku, a u osnovi **instrumentalnu** ulogu u ispunjavanju tih zadataka.

Uspješna implementacija političkih ciljeva ovisi od dobre organizacije MVP-a. Za **MVP** je vezana mreža ambasada i konzulata van granica zemlje, što sve ukupno čini diplomatsku „mašineriju“ Bosne i Hercegovine. Ukoliko identificiramo glavne funkcije koje obavlja ta „mašinerija“ bit će očigledno, da se one ne odnose samo na implementaciju, već i na samo kreiranje vanjske politike. MVP BiH predstavlja važan politički instrumenat relevantan za implementiranje politike putem funkcija predstavljanja, pregovaranja i konzularnih usluga. U isto vrijeme, informacije i savjeti koji se dobiju od diplomata, kroz njihovo redovno izvještavanje, sigurno će ograničiti raspoložive opcije i utjecati na odluke političkih lidera.

Nažalost, države u tranziciji među koje svrstavamo i Bosnu i Hercegovinu, su prilično limitirane u sferi međunarodnih odnosa, s obzirom na relativno nerazvijenu diplomatsku „mašineriju“ i ograničen izbor političkih instrumenata. One imaju nedovoljno razvijen sistem predstavljanja u inostranstvu i ograničena sredstva za kvalitetnu političku analizu.

Zemlje u tranziciji imaju ograničen izbor političkih instrumenata za pregovaranje, te za implementiranje odluka. Za mnoge zemlje u tranziciji, participacija u međunarodnim organizacijama, na globalnom i regionalnom nivou, je način da kompenziraju slabosti nedostatnih nacionalnih kapaciteta.